

الكتاب العربي
دار النشر العربي للتراث والتراث العربي
كتاب تأسيسي لتراث العرب، رتبة بادير للتراث العربي

دُبِّحُودْمَانِي حَقْوَقُهُو

متعلّق

مهم تنبیهات

تصنيف

حافظ نورأحمد دين سلارزي

المكتب التعاوني للدعوه والارشاد وتوعية الجاليات بغير الدبرة
شارع ٢٢٩١٤٦، قاسوخ ٢٩١٨٥١، مس. ١٥٤٤٨، الرياض، ١١٧٧٣.
حساب رقم ٩٧٣٠٦٥٦ شركه الراجحي المصرفيه فرع سلطنه.

Ketabton.com

دېنگۈ دىمەلى حقوقو
(البشتى)

متعلق
مهم تنبيهات

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزى

٢ مكتب توعية الحاليات بغرب الديرة ، ١٤٢٣ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أنباء النشر

سلازري ، حافظ نور أَحمد دين

التبهات المهمة في حقوق النساء / حافظ نور أَحمد دين

ص . . . س

ردمك : ١ - ٣ - ٩٣٩٧ - ٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١ - المرأة في الإسلام أ - العنوان

١٤٢٣/٦١٩٧ ديوبي ٢١٩,١

رقم الإيداع : ١٤٢٣/٦١٩٧

ردمك : ١ - ٣ - ٩٣٩٧ - ٩٩٦٠

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبينا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين . وبعد :

په عامو مسلمانانو کښی او خاص په پېښتو کښی چه د پخوانی
کفری زمانی نه کوم عادات پاتی دی او هم هغسى چلېږي
ده ګډوی نه یو بسخو ته میراث او نور مالی حقوق لکه مهر وغیره
نه ورکول دی او دا کفری عادات دومره عام شوی دی چه اوس
یئی خوک دسره ګناه نه حسابه وی او دا یئی خیال هم نه وی چه ما
يا زما پلار نیکه د چا حق قبضه کړئ ده نو په دی مختصر
مضمون کښی دی موضوع ته کتنه شوی ده او د قرآن کریم او
د حد یشو په رنراکی ددی خطر بنسکاره کړئ شوئ ده ددی سره
سره ځنی نور هغه ظالمانه عادات هم بیان شوی دی کوم چه اکثر
دبخوسره تعلق لري . الله تعالى د مونږته توفیق را کړي چه مونږ
پری خپل خان پوهه کړوا د هر قسم حرامونه خپل خان و ساتو
نور احمد دین سلارزی

ریاض سعودی عربستان

دحرا مو نه خان ساتل

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا ، وَإِنَّ اللَّهَ أَمْرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمْرَبَهُ الْمُرْسَلِينَ ، فَقَالَ : ((يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ كُلُّوْمَنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا اصْحَاحًا إِنَّى بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ))

((وقال .يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُّوْمَنَ طَيِّبَاتِ مَارِزَ قَنَاكِمْ))
ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يَطِيلُ السَّفَرَ اشْعَثَ أَغْبَرَ يَمِدُ يَدِيهِ
إِلَى السَّمَاءِ : يَارَبِّ يَارَبِّ : وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَمَلْبَسُهُ
حَرَامٌ ، وَغَذَى بِالْحَرَامِ ، فَأَنَّى يَسْتَجِابُ لَهُ) رواه مسلم :

دابو هريره رضي الله عنه نه روایت ده ، فرمایی چه رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی - یقیناً الله تعالیٰ پاک ده او
صرف هم پاک شرے قبلوی ، او والله تعالیٰ مومنانوته ده گه خه
امر کړئ کوم یئ چه پیغمبرانو ته کړی ده ، نو پیغمبرانو ته یئ
فرمایلی دی :

اړ پیغمبرانو دپاک رزق نه خوراک کوي او نیک عمل کوي پیشکه
خه پوهه یم په هغه خه چه تاسی یئ کوي : او فرمایلی یئ دی
اړ مومنانو خوري دپاک هغه خه نه چه موښ درله رزق درکړئ
ده ، بیا پیغمبر دیو سپری ذکرا وکړو چه هغه یو لری مسا فر

وی، ببرسمه گرد الوده وی، لاسونه یی، آسمان ته اوچت کړی
وی، واي، اړه ربہ، یعنی بنه په عاجزی سوال کوي خو
حال یی، دا وی چه خوراک یی، حرام وی خبناک یی، حرام وی لباس
یی، د حرامو وی، او په حرامو لوی شوې وی نو خه رنګه به ده ګی
سوال قبول کړئ شی.

د دی حدیث نه معلومه شوه چه د سوال دقیلیدو دپاره یو
بنیادی شرط دخوراک حلالوالي ده، ملاعلی قاری په مرقات
کښی فرمایلی دی

(للدعاء جناحان اكل الحلال وصدق المقال)

(المرقات ج ۵ ص ۱۸۹۰) د دعا دپاره دوه وزرمه دی، یو
حلال خوراک اوبل ربستیا وینا -

د بعضی اهل علمونه نقل شوي دی چه شیطان وايی:

(خصلة واحدة أريدها من ابن ادم ثم أخلى بينه وبين مليريد
من العبادة، اجعل كسبه من غير حل ان تزوج، تزوج من حرام
وان افطر افطر على حرام، وان حج حج على حرام.

ترجمه: چه خه دبني آدم نه صرف یو خویئ غواړم او بیا هغه
پرېږدم هر هغه عبادت ته چه هغه یی، غواړی، هه د ده رزق
او کسب د حرامو نه کوم نو چه کله بیا واده کوي هغه به د حرامو

نه وي که روزه ماتوي هغه به په حرامو وي، او که حج کوي نو په
حرامو به يئ کوي

(إرشاد العباد لاستعداد يوم المعاد ص ١١٧)

همداراز په معجم الصغيرد طبراني کښ دعبدالله بن عباس
رضي الله عنهمانه روایت ده چه سعد بن ابی وقاص رضي الله
عنہ رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم ته پا خیدو او ورته يئ
اوویل - د اللہ نہ سوال وکړه چه ما سوال قبلونکے جوړ کړی،
نوهغه ته رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم او فرمایل :

يا سعد أطب طعامك تكن مستجاب الدعوة والذى نفس
محمد بيده إن العبد ليقذف اللقمة الحرام في جوفه ما يتقبل
منه عمل أربعين يوماً وأيما عبد نبت لحمه من سحت
فالنار أولى به:

ام سعد خوراک ده پاک کړه نو دعا به ده قبليږي، په هغه
ذات دزمما قسم وي چه د محمد روح دهغه په لاس کښي ده يقيناً
کله چه یو بنده یوه نمرئ د حرامو خپلی بستېتی ته او غورزوی نو
ددی د خلوینستو ورخونیک عمل نه قبليږي ، او د کوم بنده
غوبنې چه په حرامو غته شوی وه د هغى لپاره صرف اور مستحق

ددی احادیشونه معلومه شوه چه د اختر دخلاصی لپاره دنورو
نیکو اعمالو سره دحرامونه بچ کیدل او ئان ساتل هم
ضروری دی، لکه چه هم داسی یو مضمون دابوھریره رضی الله
عنه په حدیث کی راغلے هغه فرمائی چه رسول الله صلی الله علیه
وسلم او فرمایئل

(أَتَدْرُونَ مِنْ الْمَفْلِسِ؟) قَالُوا: الْمَفْلِسُ فِينَا مِنْ لَا درْهَمٌ لَهُ
وَلَا مَتَاعٌ فَقَالَ: (إِنَّ الْمَفْلِسَ مِنْ أَمْتَى مَنْ يَا تَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ
بِصَلَةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةً، وَيَا تَى وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَقَذَفَ هَذَا، وَأَكَلَ
مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا، فَيُعَطَى هَذَا مِنْ
حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيتَ حَسَنَاتَهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضَى
مَاعِلَيْهِ، أَخْذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطَرَحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طَرَحَ فِي النَّارِ)
(رواه مسلم)

ترجمه: ایاتاسی پوهیبی چه مفلس خه ته وائی؟ اصحاب عرض
وکرو چه په مونبي کی خو مفلس هغه خوک وی چه نه ورسره خه
نقدي پیسی وی او نه خه سامان وی، پیغمبر ورتہ
او فرمایئل، حما په امت کی اصلی مفلس هغه خوک ده چه
دقیامت په ورخ د ئان سره [چیر] لمونىخونه روژی او زکاتونه
راوړی ليکن په داسی حال کی چه دنيا کی یئ یو چاته کنخل

کړی وی، په چا یې تهمت لګولی وی، د چا یې مال خورلے
وی، د چایې وینه توئ کړی وی، خوک یې وھلې وی، نودی یو له به
د دی دنیکو نه ورکړې شی، او هغه بل له به تری هم د دی دنیکو
نه ورکړې شی، او که چرته ختم شی نیکی د دی، مخکی د
فیصلی کولونه په دی باندی نو د دغه خلقو [مظلومینو]
ګناهونه به راواستل شی او په دی سپی به او غورزول شی او
بیا به جهنم ته ګذار کړې شی.

په اولاد کښ عدل نه کول

اکثر خلق په خپل ژوند کښی خپل مال دولت تقسیموی ليکن دا
د خپل طبیعت او رواج مطابق ورکوی چه لو نرو ته خو بالکل
هیڅخ نه ورکوی او په ئامنونو کښی چه د کوم یونه خفه وی هغه هم
ددی نه محرومومی دا قسم کار ناروا او ظلم ده ئکه چه الله
تعالی فرمای:

﴿ يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمَّا مُنْتَهٰى كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ
عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوْ أَلْوَلِدِينِ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ^۱ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا﴾

فاللهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ﴿النساء ١٣٥﴾

ترجمه- ائم مؤمنانو شی، مظبوط و دريدونکی په انصاف سره
صرف د الله لپاره بیانو نکی جوړشیء اگر که [د ابيان] استاسو په
نقصان کښی وي یا د مورپلار او یا د خپلوانو، که وي هغه
غنى یا فقیر نو الله پرمې دير مهربانه ده

په ده ایت کښی الله تعالی مؤمنانو ته دا هدایت او کرو چه
هروخت به د انصاف او عدل نه کاراخلي- اگر که دا خطره وي چه
د انصاف کو لو په صورت به تاسو ته یا نورو ته نقصان و رسیبی
، حکه چه چاته د نقصان رسیدلو خطره ده په هغی باندی الله
تعالی ستاسي نه دير مهربانه ده نوهغه به ورله دبل خایئ نه
عوض و رکری همداراز په بخاری مسلم کښی دنعمان بن
 بشیر رضی الله عنہ نه حدیث ده هغه فرمائی چه زما پلار ما ته
 خه برخه د خپل مال نه راکره نوزما مور عمره بنت رواحه ورته
 اوویل: ترهغه پورمه نه راضی کیرم ترڅو چه په ده باندې رسول
 الله صلی الله علیه وسلم ګواه مقررنه کړئ نوزما پلار پیغمبر صلی
 الله علیه وسلم ته راغعه چه خمالپاره یئ په راکړل شوی مال

باندی گواه مقرر کړي، نو پېغمبر عليه الصلاه والسلام ورته او فرمایل: أَكُلُّ وَلَدَكَ نَحْتَ مَثْلَهِ؟

هيا تا تولو بچوته هم داسی ورکړي دي؟

نو زماپلار ورته او ویل چه نه، نو پېغمبر ورته او فرمایل

(فَإِنِّي لَا أَشْهُدُ عَلَى جُورٍ) خه په ظلم گواهی نه کوم. یعنی نور پېر يخود ل او یو خوئي له د خپل مال نه خه ورکول دا ظلم ده او په داسی ظلم خه گواهی نه کوم، بیا بیه په اخركښي او فرمایل (إِنَّقُوْلَهُ وَأَعْدِلُوْا فِي أَوْلَادِكُمْ) دالله نه ویرېږي او په خپل اولاد کښ عدل او انصاف وکړي، نعمان واي چه د پېغمبر ددي زورنۍ نه روسته زماپلار زمانه هغه مال بېرته و اخستلو (بخاري ۲۵۸۶) نود رسول الله صلی الله علیه وسلم ددی حکم نه معلومه شوه چه که اولاد هلکان وي او که جینکي ده ګوی ترمینځه عدل او انصاف ددولت په تقسيم او علاوه نورو معاملاتو کښي فرض او ضروری ده. قرطبي دامام طاووس په باره کښ ليکلې دی چه کله به هغى ته ديو سري په باره کښي او ویل شو هغه په خپلوبچو کښي فرق کوي او یو په بل غوره کوي نوهغى به ورته فرمایل (أَفَحُكْمُ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ) ایا داخلق د کفر د زمانی حکمونه او

عادتونه لتهوی؟ نوطاووس رحمه الله به ویل چه چا له دا جایزنه
دی چه په خپل اولادکښ فرق اوکړۍ اوکه داسی یې، اوکړه نو
دهغه دا کاربې نه نافذ کېږي، (القرطبي ج ۶ ص ۲۰۲)

بې انصافه وصیت کول،

ډیرڅل دېښتنویه نظام کښ چه کله دیو سپری دمرګ وخت
رانژدې شی هغه په دغه وخت کښی دخپل مال او دولت په باره
کې وصیت کوي چه دهغى په زريعه ترینه خپلی خوئندن
اولونره مکملی دمیراث نه محرومی کړي او په نتیجه کښ ددی
سپری دا اخري عمل دظلم او زیاتی یوه مجموعه شی .

اول خوپه دی دېلوو علماء اتفاق ده چه یو مسلمان کله په خپل
مال دولت کښ د پسمند گانو د پاره وصیت کوي نود او وصیت
صرف په دریمه برخه کښ صحیح ده ڈکه چه رسول الله صلی اللہ
علیه وسلم فرمایي:

(إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِيْ حَقٍّ حَقَّهُ أَلَا لَا وَصِيَّةَ لَوْ ارْثٍ)
(ابوداؤد)

بیشکه الله هريو حقدارته دهغه حق ورکړے ده نود وارث د پاره
وصیت نشته، ده حدیث نه خو مطلق وصیت نه کول

معلومیبری لیکن دسعدبن ابی وقارص رضی اللہ عنہ په حدیث
کی راغلی چه پیغمبر هغه ته فرمایلی وو
(فالثلث والثلث کثیر) (بخاری، مسلم)

ددریمی برخی و صیت اوکره او داغوره دم . په دم اساس
علماء ویلی دی چه که یو سپری دمرگ په وخت کین دخپل
دولت د تقسیمولو غلط وصیت و کرو او وارثانو ته یئی ده گوی
حصه ورنہ کرہ لکه لو نہ او خوئندے نودغه وصیت بالکل باطل
دم او ده گه دمرگ نه وروستو هغوي ته دا حق حاصل دم چه د
خپل حق لپاره دعوه او کری او حاصل یئی کری ((فقہ السنّۃ،
ج ۴ ص ۳۷۵)) . دا خود دنیاوی قضاوت او فیصلی خبره ده
او س دا چه ده گه سپری د قران او حدیث په رنرا کین خم سزاده
کوم خوک چه داد ظلم وصیت کوی او خوئندو لو نرو ته پکین برحه
نه ورکوی چا چه دا د ظلم وصیت کرے دم ددی متعلق اللہ
فرمایی ؟

﴿غَيْرَ مُضَارٍ وَصَيِّرَةٌ مِنَ اللَّهِ﴾ (النساء ۱۲) الایة

ترجمہ: نہ بھے وی دا وصیت کونکے ضرر رسونکے چاتھے په دم
وصیت سرہ ، او داد اللہ تعالیٰ یوم مضبوط حکم دم وصیت

كونکی ته. عبد الله بن عباس رضی اللہ عنہما فرمائی
(اپضرار بالوصیة من الكبائر) (القرطبی ج ۵، ص ۷۸)
دوصیت په ذریعه چا ته ضرر رسول دا دغتیو گناهونو نه دی
او رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمایلی دی

(إن الرجل ليعمل بعمل أهل الخير سبعين سنة فإذا وصى
جاف في وصيته فيختم له بشر عمله فيدخل النار وإن الرجل
ليعمل بعمل أهل الشر سبعين سنة فيعدل في وصيته فيختم له
خير عمله فيدخل الجنة) (ابوداؤود، ترمذی)

ترجمه: دیر خله یوسره اویا کاله دنبو خلقو عمل کوی لیکن
کله چه (دمرگ په وخت کي) وصیت کوی نو په هغى کي ظلم
او کړي (يعنى بعضی خامنو یا لونرو ته میراث ورنه کړي)
نوددې سړۍ خاتمه په شراونا کاره کاراولیکل شي او د هغى په
اساس اور ته داخل کړئ شي، او بل سړۍ او یا کاله دنا کاره
خلقو عمل کړئ وی لیکن دوصیت کولو په وخت کي عدل او
انصاف او کړي

(حددار ته خپل حق ورکړي) نو ددی خاتمه په بنه او نیک عمل
ولیکل شي او په نتیجه کي دا جنت ته داخل کړئ شي - ددی
قرانی ایت او حدیث نه موږ ته دبی انصافه وصیت سزا معلومه

شوه نویه دی اساس مسلمان له پکاردى چه کله په خپل
ژوند کبن خپل مال او دولت تقسیموی په هغى کبن دعدل او
انصاف نه کار و اخلى او لو نروته پکبن هم خپله برخه ورکړي
حکه چه د مرگ نه روسته د دی صرف نیک عمل پکار راھي او
عدل او انصاف د نیکو اعمالو یو اعلى قسم ده .

دمیراث په تقسیم کی زنانوته میراث نه ورکول ،
دکفریه زمانه کی دارواج او قاعده وه چه میراث به صرف متور
نارینه ته ورکړل کیده او وئلې به شو چه :

(لا يعطي) (الميراث) إلا من قاتل على ظهور الخيل وطاعن
بالرمح، وضارب بالسيف) (الدر المنشور، ٢، ص ٢١٧ عن
ابن عباس) ترجمه . میراث به صرف هغه چا ته ورکول
کېږي چه د اسونو په شاګا نو جنګ کوي، په نیزو ګذارونه
کوي، او په توره وهل کوي - که دنن زمانی احوال او رواجونه
او ګورو نودا هم د دغه کفری عاداتو نه خه لري نه دی په او سنی
زمانه کی چه د پښتنو په تولنه کبن کله پلار مرشی نو بعضی
ورونره خوبالکل خوئندې د سره خبروی هم نه او په خپلو
کی د پلار میراث تقسیموی ،

بعضی نورورله خه چل او حیله جوره وی خوشنده را او غواری او ده گوی نه تپوس کوی چه تاسی زمونب نه حق غواری او که نه ؟ خوکه چرته یئی ترینه هغه او غواری او خه جرات او کری او دخیل حق مطالبه او کری نوه گه بیا ټول عمر دپلار او ورونو په کوربنده وی، نومجبوراً اکثره زنانه دخیل حق مطالبه نه کوی اگر که په خپله ډیرے مجبوره وی ،

داتول ظلم او حرام کار ده چه زمونب په معاشره کښ عام شوئ ده او ده حدته رسیدلې ده چه خوک یئی دسره ګناه نه حسابوی په داسی حال کی چه دقران بند کاره ایت مونږیه وايئ

﴿ لِلَّرِجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا ﴾ (النساء ٤٠٧)

ترجمه: دسره و دپاره [مقرره] حصه ده ده گه خه نه چه مور پلار او خپلوانو په میراث کښ پريښودلی وی او دښخو دپاره هم مقرره حصه ده ده گه خه نه چه مور پلار او خپلوانو پريښودلی

وی، ده گه خه نه چه کم وی دد گه نه او که ڈیر وی دا یو مقرر شوئے
برخه ده . اور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمایئی
(**احرّج مال الضعيفين المرأة واليتيم** (صحيح ابن حبان)
حکم درته کوم چه ددوء کمزورو مال ته به نه نزدی کیږی چه هغه
زنانه او یتیم ده او دا ڈکھ چه د دوی د اللہ تعالیٰ نه بغیر بل
څوک د تپوس نه وی او دوی په خپله د خپل حق تپوس نه شی کوله
نو ڈکھ پیغمبر علیه الصلاه والسلام ددوی ځانګړی یادونه
وکړه - په یو بل حدیث کېښ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
فرمایئی

(**أيما رجل ظلم شيئاً من الأرض ، كلفه الله عَزَّ وَجَلَّ أن**
یحفره به سبع أرضين، ثم یطوقه يوم القيمة حتى یقضى
بین النّاس) (مسند احمد، طبراني، صحيح الترغيب ۱۸۶۸)
کوم یوسپی دیوی لویشت په مقدار په ظلم دچا زمکه و نیوله
الله به یئ مجبوره کړی چه دا اوکنی ترا او ه زمکوبوره لاندے ،
او بیابه ورته داتوله وریغاره کړی په ورخ دقیامت، تردې چه
دخلقو په مینځ کې فیصله وشی. مسلمانه وروره دا هغه وعیدونه
او اختارونه دی چه بنحوته د میراث نه ورکونکو متعلق راغلی
دی او س ته د ځان سره فکر وکړه چه ته د کومی زمکن نه غله او

دانغ خورمے ایا په دم کبن ستاسره ستاد خوئندو حق شته او که
 نه؟ یاداچه ستا پلار چه کله تاته په میراث کبن پریخودله نو
 دهغه سره پکبن دکومع زنانه حق وو او که نه؟ دا دوه داسې اهم
 تپوسونه دی چه ډير لگ خلق به ددم په نفی کبن جواب ورکړي
 او په مال دولت کبن به ورسره دچا برخه نه وي پاتی شوی، او د
 اکشرو خلقو دا حال دم چه په زمکه کبن به ورسره ضرور
 دخوئندو یا دپلار دخوئندو حصه موجوده وي، لیکن دا مسلمان
 به ئاخان دجنت تھیکدار حسابوی او دا د بل چا مال خورپ له ورته
 دسره ګناه نه بندکاري!! لهذا په هر مسلمان لارم دی چه هر
 حقدار ته د هغه حق ورکړي د دی دپاره چه دا خرت په هغه سخته
 ورخ کبن پیا رسوا او مخ تورن نه شی، په هغه ورخ نه بیا مال
 پکاربوي او نه اولاد، او نه خپله بنځه، ((یوم لا ینفع مال ولا بنون إلا
 من أتى الله بقلبٍ سليم)) (الشعراء ۸۹) ترجمه: په دغه ورخ به مال
 او خامن نفع نه رسوی مګر هغه چاته چه په روغ زړه الله تعالى ته
 راغلې وي. همدا راز رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی
 ((إِنَّ مَنْ شَرَّ النَّاسَ مِنْزَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدٌ أَذْهَبَ
 أَخْرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرَهُ)) (ابن ماجه عن أسامة بن زيد) بیشکه

دقيامت په ورخ به دالله تعاليٰ په نزد بدترین مقام دهغه بنده وي
چه خپل اخترت يئ دبل چا د دنيا دپاره برياد کړئ وي. نو هسره
نه چه ته هم دخپل اولاد دپاره خپل اخترت تباہ کړئ.

مهرنه ورکول

دمهر په معامله کي هم دنبئي سره له هری خوا زياتر کېږي .
په اکثرو علاقو کي دارواج وي چه د جيني سرپرست او د هلك
دکور خلق په یو خاصو روپو باندي متفق شی هغه ترينه واخلي
اوبيا چه کله دنکاح تپلو وخت راشي نوبیا په مهر کي زمکه
مقرر کړي او ياد (مهر فاطمه) په نوم نورنومه مهر مقرر کړي او
هغه مخکنۍ روپې ترينه د جيني پلار يا ورور خان له واخلي او
دې له ترى هيچ نه ورکوي او حال دا چه الله تعاليٰ فرمایي .

﴿ وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ بِخَلَةً ﴾ الا ية(النساء ٤٠٠)

ترجمه: بنحو له دهغوي مهرونه بنه په خوشحالی سره
ورکري .

او د حکم پلار او خاونددوا پوته دې او بل طرف ته ورله

خاوند هغه زمکه تش په نوم په مهر کی مقرر کړی وی
اوبيا یئ ورله نه ورکوي لهذا ده غريبي سره ده طرف
نه زياته وشي . اول خودا روبيء که دمهره په نوم وی یادبل
څه په نوم دا صرف ددي جينيء حق ده په پلار لازم دی چه
دا هغې له ورکړي ، ددی خورل حرام دی، ئکه کله چه
څوک یوه خور يالور غته کړي اوبيا یئ په بنې اسلامی
طريقه سره واده کړي ده ګي متعلق رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم فرمایء

(من كان له ثلات بنات أو ثلاث أخوات أو بنستان أو اختان
فأدبهن وأحسن إليهن وزوجهن ، فلنـه الجنـة)
(ابوداؤد، صحيح الترغيب لللباني رقم ١٩٧٣)

دچاچه دری لوونړه یادري خوئندی یا یئ دوه لوونړه یادوه خوئندی
وی او هغوي ته یئ بنه ادب او بنوده او بنه یئ ورسره او کړه اوبيا
یئ چا ته په نکاح ورکړئ ، نو ددی سړی لپاره جنت ده - او به یو
بل روایت کی راغلی

(من عال جاريـتين حتى تـبلغـا ، جاءـءـ يوم الـقيـامـةـ أنا
وهوـكـهـاتـينـ) (وضـمـ أصـابـعـهـ) (روـاهـ مـسلمـ)

چاچه ددووجینکو سرپرستی او تربیت او کړو تر دی چه هغه لوی
شوي نودا به په قیامت کښی زماسره داسی وي [په دی وخت]
پیغمبرصلی اللہ علیہ وسلم گوتی یو خای کړی - یعنی زما سره
به په جنت کې یو خایی، او سیبی،

ددی به شان نوردیر احادیث دی چه دهغوی نه معلومیږی چه
څوک ددووجینکو بنه تربیت او کړی او بیا یئ، په شرعی طریقی
سره چا ته واده کړی نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمایي
چه زماسره به ددوو گوتو په شان یو خای په جنت کې او سیبی،
ليکن افسوس چه دنن وخت مسلمانانو په یو خو روپو دا عظیم
امحر او شواب شاته غورزو لعې ده اولې دنیا یئ، اسره کړی ده، نو
پلاریاورور له داجائزنه دی چه خپله لور یا خور دغوا او بزې په
شان خرڅه کړی بلکه شرعی طریقه داده چه دجینی، دورکولو په
وخت او دمهر معلومولو په وخت دهغې نه تپوس وشي، او دهغې
په مشوره دنکاچ انتخاب وشي او مهر مقرر کړے شي، او دمهر
د اخیستلو نه روسته هغه ټول هم دغه جینی، ته حواله کړې شي
بيا د هغې خپله خوبنه ده چه پلار لره یئ، ورکوی یا خاوند له
اویا یئ، دخیل خان سره ساتی . پاتی شو هغه خاوند چه دنکاچ په

وخت کنن بنخی له په مهر کی زمکه، روپیئ، یاسره زرمقر کړی او بیا یئ ورله نه ورکوی نو دغه سپی خویود دی ایت مخالفت او کړو په کوم کی چه الله تعالیٰ بنخو له دمهر ورکولو حکم کړے ده او بل طرف ته رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم د داسی سپی متعلق فرمایلی دی

(أيمارجُلْ تزَوَّج إِمْرَأً عَلَى مَا قَلَّ مِنَ الْمَهْر أَوْ كَثْرٍ ، لِيَسْ فِي نَفْسِهِ أَنْ يَؤْدِي إِلَيْهَا حَقَّهَا ، خَدْعَهَا فَمَاتَ وَلَمْ يَؤْدِ إِلَيْهَا حَقَّهَا ، لَقِيَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ زَانٌ) (الطبراني صحیح الترغیب لللباتی) (۱۸۰۷) کوم یو سپی چه په لګک یا ډیر مهر یوه بنخه په نکاح واغستله او په زړه کی یئ ددی مهر ادا کولو نیت نه وو ، او د هوکه یئ ورسه کوله ، تردی چه دا سپړے مرشو او ددی بنخی دغه حق یئ نه وو ادا کړے ، نو دا سپړے به ورڅ په قیامت الله تعالیٰ ته دیو زنا کار په صفت کی پیش کېږي .

د بنخو بدلوں

یود هغه غلطا او جا هلی رواجونو نه چه په مسلمانانو کی او خاص په پښتو کی عام شوې ده هغه د بنخو بدلوں ده ، او هغه دا چه یوسپړے دبل سره دا لوظ او معاهده او کړی چه ځه به

خپله لور یاخور ستاخوئ یا وروله در کوم په دمے شرط چه ته به
خپله لور یاخور زما خوئ له را کوم یاد دمے په مثال نور
صورتونه، دا کار دشريعت مکمل خلاف دمے
حکه چه په بخاری او مسلم، کښ د عبدالله ابن عمر رضی الله
عنہمانه حدیث نقل ده هغه فرمایي، چه
(نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن الشغار):

ترجمه: پیغمبر دینخود بدلون نه منع کړئ ده. امام نووی فرمایي:
اجمع العلماء على انه منهی عنه، قول علماء په دی متفق دی چه
دا قسم نکاح ناجائز ده او منع ترینه شوئه ده او په دی کښ
بعضی خلق دم خکښ نه په بدل معاهده او کړی لیکن دنکاح
ترپو په وخت کښ هرې یوې جینې له یو خه مهر مقرر کړی، اول
خود ده متعلق په سنن ابو داود کښ حدیث راغلې چه: ان
العباس ابن عبد الله ابن عباس انکح عبد الرحمن ابن الحكم
ابنته وانکحه عبد الرحمن بنته وكانت جعلا صداقاً. فكتب
معاوية إلى مروان يأمره بالتفريق بينهما وقال فسي كتابه
لهذا الشغار الذي نهى عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم.
ترجمه: عباس بن عبد الله بن عباس او عبد الرحمن بن حکم
یوبل له خپلې لونړه په نکاح ورکړئ او هر یو ورله مستقل مهر هم

مقرر کړئ وو، نو معاویه رضی اللہ عنہ مروان بن حکم (دمدینے والی) ته خط راولیږلو او حکم یئ ورته پکښ کړئ وو چه د دغونکا حکامو جدائی راولی فسخ یئ کړی او ورته یئ ویلی وو چه دا خو هم هغه شغار (بدل) ده دکوم نه چه پیغمبر منع کړئ ده، دویم د اصرف هسى حيله او اسلام سره چل ول ده چکه چه اصلی اتفاق په بدل شوئے وی او دا وروسته مهر مقررول دشروعی حکم حُلیه او شکل بدلوں مقصد وی. البتہ دلته به یو سوال دچا ذهن ته رائی او هغه داچه دشغار تعريف او وضاحت په اکثر او احادیثو کښ داسې شوئے ده. ((ولیس بینهما صداق)) یعنی دکوم بدلوں نه چه پیغمبر منع کړه هغه خو هغه بدلوں ده چه په هغه کښ د دواړو جینکو مهر نه وی مقرر شوئے، جواب داده چه دا وضاحت د حدیث د راوی سالم له طرف نه شوئے ده پیغمبر نه ده کړئ او د مخکی ذکرشوی حدیث نه معلومېږي چه داسې قسم تعريف د بدل صحیح نه ده او دا راوی پکښ خطاشوئے ده بل تولو خلقو ته معلومه ده چه دده بدلوں په نتیجه کښ بیا د دواړو جینکو سره خومره زیاتې کیږي، که د یوې سره خواختی یا سخر خلاف وی او جنگونه ورسره کوي نود ده

جینی د پلار کورنی د دې بدل د هغه بلی جینی نه اخلى او په نتيجه کېښ په دواړو خپل کورونه او ژوند ګډوه او مصیبت شي، د دې بحث نه مونږ ته دا هم معلومه شوه چه په روغه جوره او بدوم کېښ کومه جینی ورکول کېږي هغه هم یوناروا او حرام کاردې، ټکه چه هغه یې چاره د جوړه لپاره د غوا او بزمه په شانته ورکول کېږي او بیا چه په هغه کور کېښ د هغه کوم بد حال وي هغه هم د چانه پتنه ده !!

لهذا مسلمان ته پکاردي چه کله د بدل او هر یو کار د حرام والى نه خبر شي نود هغى نه خان وساتي. په اخر کي دالله تعالى نه سوال کوو چه مونږ ته په قرآن او په سنت د عمل کولو توفيق را کري او د حق تابعداري مونصیب کري. انه ولی ذالک وال قادر عليه -

اللهم ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلأً وارزقنا
اجتنابه ،

وصلى الله على نبينا محمد وآلـه وصحبه وسلم .

تم بعون الله تعالى

٢ ١ ١ ١ ١ ٤٢٢ مسأء ليله الجمعة ،

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library